

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 28. oktobra 2020*

„Predhodno odločanje – Avtorska in sorodne pravice – Direktiva 2001/29/ES – Informacijska družba – Harmonizacija določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic – Člen 3(1) – Priobčitev javnosti – Pojem ‚javnost‘ – Elektronska predložitev varovanega dela sodišču kot dokaza v sodnem postopku“

V zadevi C-637/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolen (pritožbeno sodišče, ki v Stockholmu zaseda kot pritožbeno sodišče za intelektualno lastnino in gospodarske zadeve, Švedska) z odločbo z dne 20. avgusta 2019, ki je na Sodišče prispela 27. avgusta 2019, v postopku

BY

proti

CX,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, M. Ilešič (poročevalec), E. Juhász, C. Lycourgos in I. Jarukaitis, sodniki,

generalni pravobranilec: G. Hogan,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za švedsko vlado C. Meyer-Seitz in H. Eklinder, agentki,
- za Evropsko komisijo K. Simonsson in J. Samnadda, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 3. septembra 2020

izreka naslednjo

* Jezik postopka: švedščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(1) in člena 4(1) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med pritožnico v postopku v glavni stvari, ki trdi, da je imetnica avtorske pravice na fotografiji, in nasprotno stranko v postopku v glavni stvari, uporabnico te fotografije, ker je nasprotna stranka v postopku v glavni stvari kot dokaz v postopku med njo in pritožnico v postopku v glavni stvari pred civilnim sodiščem predložila kopijo strani spletnega mesta zadnjenavedene stranke, ki je vsebovala navedeno fotografijo.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 3, 9, 10 in 31 Direktive 2001/29 je navedeno:
 - „(3) Predlagano usklajevanje [harmonizacija] bo pomagalo uresničevati štiri svoboščine notranjega trga in je povezano s spoštovanjem temeljnih pravnih načel, zlasti lastnine, vključno z intelektualno lastnino, ter s svobodo izražanja in javnim [splošnim] interesom.

[...]
 - (9) Vsakršno usklajevanje [harmonizacija] avtorske in sorodnih pravic mora temeljiti na visoki stopnji varstva, kajti takšne pravice so za intelektualno ustvarjanje bistvenega pomena. Njihovo varstvo pomaga zagotoviti ohranjanje in razvoj ustvarjalnosti v interesu avtorjev, izvajalcev, producentov, potrošnikov, kulture, industrije in javnosti nasploh. Intelektualna lastnina se torej prizna kot sestavni del lastnine.
 - (10) Če naj avtorji ali izvajalci nadaljujejo z ustvarjalnim in umetniškim delom, morajo za uporabo svojega dela prejeti primerno nagrado, prav tako pa tudi producenti, da lahko to delo financirajo. V proizvodnjo proizvodov, kot so fonogrami, filmi ali multimedijski izdelki, ter opravljanje storitev, kot so storitve ‚na zahtevo‘, je treba precej investirati. Zadostno pravno varstvo pravic intelektualne lastnine je nujno, če se želi zagotoviti takšno nagrajevanje in zagotoviti možnost za zadovoljive donose na te investicije.

[...]
 - (31) Zagotoviti je treba pravično ravnotežje pravic in interesov med različnimi kategorijami imetnikov pravic, pa tudi med različnimi kategorijami imetnikov pravic in uporabnikov varovanih predmetov. Obstoječe izjeme in omejitve pravic, kot jih določajo države članice, je treba ponovno ovrednotiti glede na novo elektronsko okolje. [...] Da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga, je treba takšne izjeme in omejitve opredeliti bolj usklajeno. Stopnja njihovega usklajevanja [harmonizacije] mora temeljiti na njihovem vplivu na gladko [pravilno] delovanje notranjega trga.“

- 4 Člen 3 te direktive, naslovljen „Pravica priobčitve del javnosti in pravica do dajanja na voljo javnosti predmetov sorodnih pravic“, v odstavku 1 določa:

„Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.“

- 5 Člen 4 navedene direktive, naslovljen „Pravica distribuiranja“, v odstavku 1 določa:

„Države članice predvidijo za avtorje v zvezi z izvirnikom ali primerki del izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo kakršno koli javno distribuiranje s prodajo ali drugače.“

- 6 Člen 9 te direktive, naslovljen „Nadaljnja uporaba drugih predpisov“, določa:

„Ta direktiva ne vpliva na predpise, ki zadevajo zlasti patentne pravice, blagovne znamke, pravice iz modela, patenta s skrajšanim trajanjem, topografijo polprevodniških izdelkov, tipov pisav, pogojni dostop, dostop do kabla, zaščito narodnih bogastev, zahteve po pravnem deponiranju, zakone o omejujočem ravnanju in neljalni konkurenci, trgovske skrivnosti, varnost, zaupnost, varstvo podatkov in zasebnost, dostop do javnih dokumentov, pogodbeno pravo.“

Švedsko pravo

- 7 Člen 2 lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) (zakon (1960:729) o avtorski pravici na književnih in umetniških delih, v nadaljevanju: URL) določa:

„Brez poseganja v omejitve, določene v tem zakonu, avtorska pravica obsega izključno pravico razpolaganja z delom z reproduciranjem in dajanjem na voljo javnosti v izvirniku ali spremenjeni obliki, v prevodu, preoblikovanem v drugo književno ali umetniško zvrst, ali z uporabo druge tehnike.

Reproduciranje je vsako neposredno ali posredno, začasno ali stalno reproduciranje dela, v celoti ali deloma, na kakršen koli način in v kakršni koli obliki.

Delo je dano na voljo javnosti v teh primerih:

1. kadar je delo predmet priobčitve javnosti. Priobčitev javnosti je podana, kadar se delo da na voljo javnosti po žici ali na brezžični način, s kraja, ki ni kraj, kjer lahko javnost uživa v delu. Vključuje kakršno koli priobčitev javnosti, ki je opravljena tako, da imajo člani javnosti do dela dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami;

[...]

4. če se reprodukcija dela prodaja, daje v najem, posoja ali kako drugače distribuira javnosti.

Kakršna koli priobčitev ali izvajanje dela za širok zaprti krog v poslovnem okviru se obravnava kot priobčitev javnosti ali javno izvajanje.“

- 8 Člen 49a URL določa:

„Avtor fotografskega dela ima izključno pravico, da fotografijo reproducira in da jo da na voljo javnosti. Pravica velja ne glede na to, ali se delo uporabi v izvorni ali spremenjeni obliki in ne glede na uporabljeno tehniko.“

- 9 V skladu s tryckfrihetsförordningen (uredba o svobodi tiska) podpiranje svobode izražanja in pluralizma informacij vsebuje pravico vsakogar do dostopa do javnih dokumentov. V zvezi s tem ta uredba določa, da je vsak procesni akt, ki je predložen sodišču v kateri koli obliki, javni dokument. To pomeni, da lahko – ob upoštevanju informacij, ki so zaupne narave – vsakdo zaprosi za dostop do procesnega akta, ki je bil predložen sodišču.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 10 Pritožnica in nasprotna stranka v postopku v glavni stvari sta fizični osebi, ki upravljata vsaka svoje spletno mesto.
- 11 V okviru spora pred švedskimi civilnimi sodišči je nasprotna stranka v postopku v glavni stvari sodišču, ki je odločalo v zadevi, kot dokaz predložila kopijo strani z besedilom, vzete s spletnega mesta pritožnice v postopku v glavni stvari, ki je vsebovala fotografijo.
- 12 Pritožnica v postopku v glavni stvari, ki trdi, da je imetnica avtorske pravice na tej fotografiji, je zahtevala, naj se nasprotni stranki v postopku v glavni stvari naloži, naj ji plača odškodnino zaradi kršitve avtorske pravice in zaradi kršitve posebnega varstva, priznanega za fotografije, ki sta določena v členih 2 oziroma 49a URL. Nasprotna stranka v postopku v glavni stvari zavrača kakršno koli obveznost plačila odškodnine.
- 13 Sodišče, ki je odločalo na prvi stopnji, je razsodilo, da je navedena fotografija varovana na podlagi člena 49a URL. Navedeno sodišče je ugotovilo, da ker je bila ta fotografija predložena sodišču v okviru procesnega akta, bi lahko na podlagi veljavnih zakonskih določb kdor koli zaprosil za njeno razkritje. Navedeno sodišče je iz tega sklepalo, da je nasprotna stranka v postopku v glavni stvari to fotografijo javno distribuirala v smislu URL. Vendar je štelo, da ni bilo dokazano, da je pritožnica v postopku v glavni stvari utrpela škodo, in je zato njen zahtevek zavrnilo.
- 14 Pritožnica v postopku v glavni stvari je zoper to sodbo vložila pritožbo pri Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolen (pritožbeno sodišče, ki v Stockholmu zaseda kot pritožbeno sodišče za intelektualno lastnino in gospodarske zadeve, Švedska), ki je predložitveno sodišče.
- 15 To sodišče navaja, da se mora med drugim izreči o vprašanju, ali lahko predložitev kopije te fotografije sodišču v okviru procesnega akta pomeni nedovoljeno dajanje dela na voljo v smislu avtorske pravice bodisi kot javno distribuiranje bodisi kot priobčitev javnosti, pri čemer sta stranki med sporom, ki poteka pred njim, pojasnili, da je bila zadevna fotografija sodišču, ki je odločalo o zadevi, predložena z elektronsko pošto v obliki elektronske kopije. Predložitveno sodišče želi tudi izvedeti, ali je mogoče šteti, da je sodišče zajeto s pojmom „javnost“.
- 16 V zvezi s tem poudarja, da obstaja negotovost glede tega, kako je treba v pravu Unije razlagati pojma „priobčitev javnosti“ in „javno distribuiranje“, če se varovano delo predloži sodišču v okviru procesnega akta, zlasti kar zadeva vprašanje, prvič, ali je mogoče šteti, da sodišče spada pod pojem „javnost“ v smislu Direktive 2001/29, in drugič, ali je treba izrazu „javnost“ pripisati isti pomen za namene uporabe člena 3(1) in člena 4(1) te direktive.
- 17 Prav tako naj bi bilo treba ugotoviti, ali gre, kadar je procesni akt predložen sodišču bodisi v obliki „fizičnega“ dokumenta bodisi kot priponka k elektronski pošti – pri čemer ima takšna predložitev v obeh primerih enake učinke in enak namen – za „priobčitev javnosti“ ali za „javno distribuiranje“.

18 V teh okoliščinah je Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolen (pritožbeno sodišče, ki v Stockholmu zaseda kot pritožbeno sodišče za intelektualno lastnino in gospodarske zadeve) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali ima pojem ‚javnost‘ iz člena 3(1) in člena 4(1) Direktive [2001/29] enoten pomen?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali je treba za sodišče šteti, da spada k pojmu ‚javnost‘ v smislu teh določb?
3. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen:
 - (a) Ali lahko sodišče, če se mu varovano delo pošlje, spada k pojmu ‚javnost‘?
 - (b) Ali lahko sodišče, če mu je varovano delo distribuirano, spada k pojmu ‚javnost‘?
4. Ali dejstvo, da nacionalna zakonodaja določa splošno načelo dostopa do javnih dokumentov, v skladu s katerim ima vsakdo, ki to zahteva, pravico do vpogleda v procesne akte, predložene sodišču, razen če ne vsebujejo zaupnih informacij, vpliva na presojo, ali gre pri predložitvi varovanega dela sodišču za ‚priobčitev javnosti‘ ali za ‚javno distribuiranje‘?

Vprašanja za predhodno odločanje

- 19 Najprej je treba poudariti, da je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da je bila fotografija iz postopka v glavni stvari sodišču, ki je odločalo v zadevi, predložena z elektronskim sporočilom v obliki elektronske kopije.
- 20 Iz sodne prakse pa izhaja, da priobčitev dela javnosti, ki ni distribuiranje fizičnih kopij tega dela, ne spada pod pojem „javno distribuiranje“ iz člena 4(1) Direktive 2001/29, ampak pod pojem „priobčitev javnosti“ v smislu člena 3(1) te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 19. decembra 2019, *Nederlands Uitgeversverbond in Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, točke 45, 51 in 52).
- 21 V teh okoliščinah je treba šteti, da predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(1) Direktive 2001/29 razlagati tako, da je s pojmom „priobčitev javnosti“ iz te določbe zajeta elektronska predložitve varovanega dela sodišču kot dokaza v okviru sodnega postopka med posamezniki.
- 22 Glede tega v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, ki se nanaša na člen 3(1) Direktive 2001/29, pojem „priobčitev javnosti“ združuje dva kumulativna elementa, in sicer dejanje priobčitve dela in priobčitev tega dela javnosti (sodbi z dne 31. maja 2016, *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, točka 37, in z dne 19. decembra 2019, *Nederlands Uitgeversverbond in Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 23 Kot je prav tako razvidno iz te sodne prakse, prvič, vsako dejanje, s katerim uporabnik ob popolnem zavedanju posledic svojega ravnanja omogoči dostop do varovanih del, lahko pomeni dejanje priobčitve v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29 (sodba z dne 14. junija 2017, *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, točka 26).
- 24 To velja za elektronsko predložitve varovanega dela sodišču kot dokaza v okviru sodnega postopka med posamezniki.
- 25 Drugič, da bi bilo dejanje zajeto s pojmom „priobčitev javnosti“ v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29, je potrebno tudi, da so varovana dela dejansko priobčena javnosti (sodba z dne 14. junija 2017, *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, točka 40 in navedena sodna praksa).

- 26 V zvezi s tem se pojem „javnost“ nanaša na nedoločeno število potencialnih naslovnikov, poleg tega pa mora biti število oseb dovolj veliko (sodbe z dne 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, točka 84; z dne 31. maja 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, točka 41, in z dne 29. novembra 2017, VCAST, C-265/16, EU:C:2017:913, točka 45).
- 27 V zvezi z nedoločenostjo števila potencialnih naslovnikov je Sodišče poudarilo, da gre za to, da se omogoči, da je delo na kakršen koli primeren način zaznavno osebam na splošno, to je ne omejeno na določene posameznike, ki so del zasebne skupine (sodbi z dne 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, točka 85, in z dne 31. maja 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, točka 42).
- 28 V obravnavanem primeru je treba šteti, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah od 42 do 44 sklepnih predlogov, da se priobčitev, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, nanaša na jasno opredeljeno in zaprto skupino oseb, ki opravljajo naloge javne službe na sodišču, ne pa na nedoločeno število potencialnih naslovnikov.
- 29 Tako to ni priobčitev osebam na splošno, ampak posameznim in določenim strokovnim osebam. V teh okoliščinah je treba šteti, da elektronske predložitve varovanega dela sodišču kot dokaza v okviru sodnega postopka med posamezniki ni mogoče opredeliti kot „priobčitev javnosti“ v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29 (glej po analogiji sodbo z dne 19. novembra 2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, točki 23 in 24).
- 30 To, da v nacionalnem pravu obstajajo pravila na področju dostopa do javnih dokumentov, v zvezi s tem ni upoštevno. Takega dostopa namreč ne odobri uporabnik, ki je delo predložil sodišču, ampak ga odobri to sodišče posameznikom, ki za to zaprosijo, in sicer na podlagi obveznosti in v skladu s postopkom, določenima v nacionalnem pravu v zvezi z dostopom do javnih dokumentov, na določbe katerega Direktiva 2001/29 ne vpliva, kot to izrecno določa njen člen 9.
- 31 Navesti je treba, kot izhaja iz uvodnih izjav 3 in 31 Direktive 2001/29, da razlaga, ki je vsebovana v točki 29 te sodbe, omogoča, da se – zlasti v elektronskem okolju – ohrani pravično ravnotežje med interesom imetnikov avtorske in sorodnih pravic za varstvo njihove pravice do intelektualne lastnine, ki je zdaj določeno v členu 17(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), ter varstvom interesov in temeljnih pravic uporabnikov varovanih predmetov in splošnim interesom (glej v tem smislu sodbo z dne 29. julija 2019, Pelham in drugi, C-476/17, EU:C:2019:624, točka 32 in navedena sodna praksa).
- 32 Natančneje, Sodišče je že opozorilo, da iz člena 17(2) Listine in iz sodne prakse Sodišča nikakor ne izhaja, da je pravica do intelektualne lastnine iz te določbe nedotakljiva in da je treba njeno varstvo absolutno zagotoviti, ker je treba to pravico uravnotežiti z drugimi temeljnimi pravicami (glej v tem smislu sodbo z dne 29. julija 2019, Pelham in drugi, C-476/17, EU:C:2019:624, točki 33 in 34 ter navedena sodna praksa), med katerimi je pravica do učinkovitega pravnega sredstva, zagotovljena s členom 47 Listine.
- 33 Ta pravica pa bi bila resno ogrožena, če bi imetnik pravice lahko nasprotoval predložitvi dokazov sodišču zgolj zato, ker ti dokazi vsebujejo predmet, ki je varovan z avtorsko pravico.
- 34 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člen 3(1) Direktive 2001/29 razlagati tako, da s pojmom „priobčitev javnosti“ iz te določbe ni zajeta elektronska predložitve varovanega dela sodišču kot dokaza v okviru sodnega postopka med posamezniki.

Stroški

- 35 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 3(1) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi je treba razlagati tako, da s pojmom „priobčitev javnosti“ iz te določbe ni zajeta elektronska predložitev varovanega dela sodišču kot dokaza v okviru sodnega postopka med posamezniki.

Podpisi